

تربیت شنیداری

تربیت شنوایی خوب و منسجم برای پرورش توانایی های شنیداری ضروری است. تربیت شنوایی به مجموعه آموزش هایی اطلاق می گردد که به فرد دچار نقص شنوایی کمک می کند تا حداکثر استفاده ممکن را از باقیمانده شنوایی خود بدست آورد. هدف از تربیت شنوایی فرد دچار آسیب شنوایی، رشد توانایی بازشناسی گفتار با استفاده از تحریک شنوایی و تغییر تجربه های شنوایی می باشد. آموزش به فرد کمک می کند تا از حداکثر ظرفیت باقیمانده شنوایی خود استفاده نماید.

پیش از شروع تربیت شنوایی چه اقداماتی باید انجام شود؟

قبل از شروع برنامه تربیت شنوایی، باید سمعک مناسب برای فرد تنظیم شده باشد. سمعک (یا کاشت حلزون) موجب افزایش قابلیت شنیده شدن صداهای گفتاری می شود. حساسیت شنوایی با تربیت شنوایی تغییری نمی کند اما این تمرین ها توانایی استفاده از صداهای در دسترس را بیشتر می کند. اگر فرد بهترین سیستم تقویتی ممکن را دریافت کرده باشد، میزان آموزشی که با او کار می شود، فزونی می یابد در نتیجه سودمندی آموزش افزایش می یابد.

توجه داشته باشید که لزوماً تربیت شنوایی به محرکات گفتاری و محیطی محدود نمی شود. برخی افراد دچار کم شنوایی ممکن است مشتاق آموزش هایی باشند که قدرت بازشناسی و احساس موسیقی را در آن ها فزونی بخشد.

به عنوان مثال، کاربران بزرگسال پروتز کاشت حلزون که قبل از این که شنوایی خود را از دست بدهند، به موسیقی علاقه داشتند، مایل هستند که پس از کاشت حلزون نیز مجدداً به موسیقی گوش دهند. اخیراً در برخی برنامه های کاشت حلزون، برنامه موسیقی درمانی در حال توسعه است و سودمندی این نوع برنامه برای افزایش لذت بخشی موسیقی تحت ارزیابی است.

چه کسانی کاندید تربیت شنوایی هستند؟

معمولاً از تربیت شنوایی هم برای کودکی که قبل از کسب زبان و گفتار (قبل از دوره زبان آموزی) دچار کم شنوایی شده و هم برای کودکی که کم شنوایی وی بعد از دوره زبان آموزی به وجود آمده است، استفاده می شود.

کودکی که قبل از دوره زبان آموزی ناشنوا شده است، هیچ خاطره ای از چگونگی صداهای گفتاری ندارد و از نظر مهارت های زبانی و دانش عمومی محدودیت دارد. وی نمی تواند برای تغییر سیگنال شنوایی کاهش یافته، از دانش عمومی خود استفاده کند چرا که قادر به ایجاد پیوستگی بین حافظه های گفتاری نیست. این کودک در طی مراحل تربیت شنوایی، ابتدا باید یاد بگیرد که به جنبه شنوایی سیگنال گفتاری دقت کند و در نهایت باید بیاموزد که سیگنال شنوایی را به دایره لغات خود مربوط کند.

انجام تربیت شنوایی در افراد بالغ، رواج کمتری دارد. یک بزرگسال کم شنوا زمانی تربیت شنوایی را دریافت می کند که اخیراً تغییری در وضعیت شنوایی وی ایجاد شده باشد مانند فردی که کاشت حلزون شده و به

این آموزش ها نیاز دارد تا پروسه یادگیری اش سریع تر شود. تربیت شنوایی اغلب در طول اولین ماه های کاشت انجام می شود.

همچنین فردی که بر اثر ضربه یا استفاده از داروهای اتوتوکسیک دچار کم شنوایی شده نیز می تواند با کمک تربیت شنوایی، بهتر خود را با تغییر وضعیت شنیداری اس تطبیق دهد. زیرا احتمالا گفتاری که با سمعک یا کاشت حلزون دریافت می شود، با آنچه که فرد از شنیدن اصوات به خاطر می آورد، تفاوت دارد. بدین ترتیب، با تربیت شنوایی فرد می تواند شنیده هایش را تغییر دهد. در افراد مبتلا به اختلال سیستم شنوایی مرکزی و نیز در صورت بروز مشکلاتی غیر از آسیب شنوایی مثل آفازی، اختلال حافظه، اختلال یادگیری، عقب ماندگی ذهنی نیز تربیت شنوایی انجام می شود.

هدف از تربیت شنوایی چیست؟

بر اساس شرایط فردی که تحت آموزش های شنیداری قرار می گیرد، تعریف و هدف تربیت شنوایی متفاوت خواهد بود. به عنوان مثال

محیطی که تربیت شنوایی در آن انجام می شود: تربیت شنوایی می تواند در کلینیک، خانه یا کلاس درس انجام شود

سن فردی که آموزش ها را دریافت می کند

میزان کم شنوایی فرد آموزش گیرنده که خود به دو قسمت تقسیم می شود

کم شنوایی ملایم تا متوسط

کم شنوایی شدید تا عمیق

سطح مهارت های شنوایی: اولین نکته در طراحی برنامه تربیت شنوایی، به توانایی های شنیداری

فرد مربوط می شود. اغلب از نتایج ارزیابی های ادیولوژیک برای تعیین سطح مهارت های شنیداری

فرد استفاده می شود. معمولا مهارت های شنیداری به ۴ سطح تقسیم می شوند که عبارتند از

کشف صدا

تمایز صدا

شناسایی

درک مطلب

- محیطی که تربیت شنوایی در آن انجام می شود: تربیت شنوایی می تواند در کلینیک، خانه یا کلاس درس انجام شود.
- سن فردی که آموزش ها را دریافت می کند.
- میزان کم شنوایی فرد آموزش گیرنده که خود به دو قسمت تقسیم می شود:
 ۱. کم شنوایی ملایم تا متوسط.
 ۲. کم شنوایی شدید تا عمیق.
- سطح مهارت های شنوایی: اولین نکته در طراحی برنامه تربیت شنوایی، به توانایی های شنیداری فرد مربوط می شود. اغلب از نتایج ارزیابی های ادیولوژیک برای تعیین سطح مهارت های شنیداری فرد استفاده می شود. معمولا مهارت های شنیداری به ۴ سطح تقسیم می شوند که عبارتند از:
 ۱. تمایز صدا.
 ۲. شناسایی.
 ۳. درک مطلب.

تدوین: ناهید احمدیان، کارشناس حوزه معاونت توانبخشی - خرداد ۱۴۰۰